

Interview met Dré Demet

Na de Scheldekaaien, Deurne, Linkeroever, Hoboken, Ekeren, Wilrijk en Borgerhout vindt Wintervuur dit jaar plaats op Antwerpen Dam. Hoe en waarom heb je voor deze locatie gekozen?

Het Wintervuurplein, het kloppend hart van het festival, verrijst telkens op een zo goed als braakliggend terrein. We zoeken dus in de eerste plaats een open ruimte waar we die festivalsite kunnen bouwen. Dat is een beperkend criterium waardoor niet elke wijk in aanmerking komt. Haast automatisch ga je dan minder centraal gelegen stadsdelen prospecteren. Net die buurten aan de stadsrand - ik noem ze graag tussenplekken, of tussenterreinen - hebben vaak een aparte persoonlijkheid, een eigen verhaal. Hun geschiedenis weerspiegelt de opeenvolgende stedelijke ontwikkelingen en ruimtelijke veranderingen, en hun bevolking is in beweging, waardoor sociale en culturele dynamieken ontstaan. Het zijn plekken met een smoel. Heel aantrekkelijk voor wie een festival maakt dat linken legt naar stedelijke transformatie, identiteit, diversiteit, maar ook naar actuele thema's zoals onder andere duurzaamheid en gentrificatie. Op Antwerpen Dam, en specifiek in het gebied tussen het viaduct, de IJzerlaan en het Lobroekdok, staan veranderingen op til die de aanblik van de wijk voorgoed zullen veranderen. Ook dat aspect speelde mee. Wellicht zullen verschillende festivallocaties, of het nu cafés, loodsen of braakland zijn, binnenkort definitief verdwijnen. Ook daarom is Wintervuur op 'den Dam' relevant.

Wat maakt Wintervuur anders dan een ander festival?

Wintervuur heeft vele gezichten. Het is een podiumkunstenfestival met een participatieve insteek. Het programma focust op nieuw werk en brengt het in relatie met een plek, met de buurt. Voorstellingen worden herwerkt en aangepast aan de wijk, of nemen de verhalen van de inwoners als nieuw uitgangspunt. Die veranderingen zijn boeiend voor de artiesten, maar ook voor het publiek. Het ontdekken en uitlichten van vergeten schoonheid loopt als een rode draad door het festival.

Terwijl de meeste stadsfestivals vertrekken van een programma en daar plekken voor zoeken, zou je kunnen stellen dat Wintervuur het omgekeerde doet. Hierbij ligt zeker ook de nadruk op laagdrempeligheid en op ontmoeting. In die zin is Wintervuur geen makersfestival waar scherper of experimenteler werk aan bod komt. Ik houd rekening met het publiek. En ik volg natuurlijk ook vooral mijn hart. Een voorstelling die mij raakt doet dat meestal niet omwille van haar technische of inhoudelijke complexiteit, maar wel omdat ze eerlijk is.

Verschillende gezelschappen uit deze editie waren al eerder te gast op Wintervuur. Een bewuste keuze?

Ik ben blij met het traject en de duurzame relatie die we in de loop van de jaren hebben uitgebouwd met een aantal artiesten en gezelschappen. Er is met hen een echte dialoog waardoor we mee kunnen bouwen aan hun plannen, die beïnvloeden en ze ook soms mee realiseren. Daarnaast zie ik het ook als de missie van het festival om jonge of nieuwe makers de kans te geven hun werk te tonen aan een breed publiek. Door middel van coproducties kunnen we dat werk ondersteunen waardoor het visibiliteit en een forum krijgt.

Welke specifieke accenten heb je in het programma van deze editie willen leggen?

Aangezien het gebied tussen Borgerhout en Deurne, en de zones Sportpaleis en Merksem, deel uitmaken van de eerste fase van de overkapping van de Antwerpse ring is de Damwijk in volle reconversie. Een ommekeer die moet zorgen voor meer groen, betere wijkverbindingen, meer leefbaarheid, kortom voor een eerste stap richting stad van de toekomst. Het thema stadsontwikkeling heb ik dus bewust onder de loep willen leggen. Elly Van Eeghem bijvoorbeeld laat zich inspireren door het verstedelijkte landschap en de publieke ruimte. Haar audiovisuele voorstelling *(Dis)placed interventions* geeft een caleidoscopisch beeld van een stad, haar inwoners, en stelt de vraag hoe we in de stedelijke context samenleven. In verschillende steden gaat ze telkens op onderzoek in een (aantal) wijk(en) en verzamelt nieuw materiaal dat verwerkt wordt in de voorstelling. Voor Wintervuur doet ze dat in de wijk rond Het Oude Badhuis. Breder en globaler, maar ook doordrongen van de duurzaam- en leefbaarheidsvraag, is het perspectief van het Nederlandse collectief Walden dat met *HET VERBAND VAN ALLES MET ALLES* heel de energieproblematiek benadert vanuit de kenmerken van een specifieke locatie, in dit geval de voormalige slachthuissite. Ook een kleiner project zoals *Stadsklank* van Tuning People neemt de stad als uitgangspunt, zij het vanuit een poëtisch-muzikale blik. Het resultaat is een installatie die een ode brengt aan de chaotische schoonheid van het alledaagse. Want ook het lawaai, de bewegingsstromen, de labyrinten, maken de stad.

Ik loop en fiets al twee jaar in de buurt rond en af en toe kreeg ik flashbacks naar de film *Koyaanisquatsi*, door de imponerende en duizelingwekkende aanblik van razendsnelle veranderingen. Daarom is er dit jaar ook extra aandacht voor wandelingen, verteltochten en openluchtvoorstellingen die het publiek meenemen langs de steegjes, straten en pleinen van den Dam, en fysiek contact leggen met de wijk en haar inwoners. Ik denk aan *Be Flat*, *Antwerp Ghostwalk* en *Expeditie de stad*. Een boottocht kon in dat opzicht niet ontbreken want de aanwezigheid van water en bruggen typeert heel erg het industriële landschap van de omgeving. Met de kleine expeditie varen we uit op het Albertkanaal en het Lobroekdok, waar acteurs een ingetogen en theatraal eerbetoon aan gezonken schepen en stalen karkassen zullen brengen.

Contact maken met een wijk is ook samenwerken met lokale verenigingen en initiatieven

Absoluut, en er is voor hen dan ook een belangrijke rol weggelegd. We openen het festival op 28 december met drie stoeten die vanuit de Damwijk en de aangrenzende districten Deurne en Merksem zullen samenkomen op het Wintervuurplein, voor een feestelijke opening met vuur en licht. Samen met kunstenaarscollectief Rooftoptiger en stadsdichter Maud Vanhauwaert brengen we ook de Toren van Babel die deze zomer op de slachthuisite werd gebouwd door wijkbewoners en kunstenaars, weer even tot leven voor een heel speciale nieuwjaarsviering. De Toren van Babel brengt een positief verhaal van tolerantie, samenleven en diversiteit, dat ook sterk leeft bij de buurt- en jeugdwerkingen en de ontmoetingscentra. Die warme vibe wilden we vanzelfsprekend in het festival meenemen. Dat doen we onder andere met het sociaal-artistiek project *Madammen van 2060*, een fototentoonstelling die vrouwen uit de buurt in de kijker zet aan de hand van hun persoonlijke verhalen, en een murals project met jonge graffitikunstenaars. Zij zullen tijdens de festivalweek vier pijlers van het viaduct van Merksem onder handen nemen en er een kleurrijk en blijvend spoor van de doortocht van de Wintervuurkaravaan achterlaten.

Wanneer je terugblijkt naar de vorige edities, welke voorstellingen beschouw je dan als hoogtepunten of zijn je om een bijzondere reden bijgebleven?

Op de allereerste editie van Wintervuur, op de Scheldekaaien, speelde *La Cucina del Arte* van Circus Ronaldo. Ik zag deze circusvoorstelling onlangs opnieuw, ze speelt nog steeds. Na 15 jaar nog steeds een perfecte voorstelling. Wat een métier, wat een timing, en met wat een eerlijk respect voor de oude tradities van de *commedia dell'arte*. Dany Ronaldo is een groot artiest. Uit de tweede editie, in Deurne, denk ik met plezier terug aan *Moulin Cabot* van 2 Rien Merci. Een heerlijk bevreedende korte voorstelling in een kleine houten roestige constructie, met enigszins verontrustende figuren die zo uit een stille film lijken weggelopen. 'Entresort' noemen ze dergelijke korte voorstellingen in het Frans. Grappig, met een scherpe rafelrand. Past perfect binnen de geest en sfeer van Wintervuur. Nog een sterk Frans circusgezelschap is Compagnie XY, een collectief met wereldklasse dat echt perfect en meesterlijk acrobatieën uitvoert. Ze speelden op Wintervuur *Le Grand C*. De titel staat voor *le grand collectif*, over eenzaam geboren worden en excelleren door samen te werken: een schone en simpele boodschap. Tijdens de vorige editie van Wintervuur in Borgerhout was *Le Vide, essai de cirque* van Fragan Gelker, Alexis Auffary & Maroussia Diaz Verbeke een van de spannendste voorstellingen. Nagelbijtend traag en adembenemend zagen we hoe een eenzame artiest de leegte, het leven en de dood tart op grote hoogte, zonder vangnet. Een stuk over existentiële eenzaamheid en de schoonheid daarvan. Naast die circusprojecten koester ik ook het intieme werk van bijvoorbeeld Annelies Van Hullebusch met *Dorp of Luc Dheu* en zijn Crazy Cinematographe. Pure pareltjes.

Tenslotte kan ook *Rosie & Moussa* van Michael De Cock en 't Arsenaal niet aan dit overzicht ontbreken. We deden de première in een klein appartement in een sociale woontoren in Hoboken. Er is later een boek en een film gevolgd, maar ik herinner me het eerlijke spelplezier van Ikram en Michael, en de muziek van Steven de Bruyn en Jasper Hautekiet, dicht bij mekaar gepropt in die kleine huiskamer.

Om af te sluiten, hoe zou jij Wintervuur samenvatten in enkele lijnen?

Wintervuur gelooft in de kracht van onverwachte ontmoetingen.

Het is een nomadisch festival dat mensen wil brengen waar ze zelf nooit zouden komen.

In de stad, maar ook in hun hoofd en in hun hart.

Bedankt!